

Üç Yıllık Eğitimli Köy İlkokulları İçin Hazırlanmış Eğitim Kılavuz Kitabının Yapılandırıcı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi

Evaluation of the Instructor's Guidebook for Village Primary Schools with a Three-Year Instructor in terms of Constructivist Approach

Selçuk UYGUN¹*, Merve KARAAĞAÇ²

ARTICLE INFORMATION:

Received: 16/08/2022
Accepted: 30/11/2022
Published: 07/12/2022
DOI: 10.33710/sduijes.1163048

AUTHOR(S) INFORMATION:

1: Suleyman Demirel University
ORCID: 0000-0002-6808-2829

2: Suleyman Demirel University
ORCID: 0000-0001-7743-477X

*CORRESPONDING AUTHOR:

Selçuk UYGUN
Suleyman Demirel University,
selcukuygun@sdu.edu.tr

TO CITE THIS ARTICLE:

Uygun, S. & Karaağaç, M. (2022). Evaluation of the Instructor's Guidebook for Village Primary Schools with a Three-Year Instructor in terms of Constructivist Approach. *SDU International Journal of Educational Studies*, 9(2), 84-104

ÖZET

Bu çalışmada, bir dönem Türk eğitim tarihinde yer alan üç yıllık eğitimli köy ilkokullarının ikinci yılı için hazırlanmış bir eğitim kılavuz kitabının yapılandırıcı yaklaşım çerçevesinde değerlendirmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de eğitimlik uygulaması 1936 yılında denemelerle başlamış, 1937 yılında kanunla resmîyet kazanmış ve 1948 yılına kadar sürdürülmüştür. Bu uygulama kapsamında, o yıllarda hiç okulu olmayan bazı köylerde üç yıllık eğitimli köy ilkokulları açılmış ve bu okullara geçici statüde eğitimler atanmıştır. Bu eğitimler için uygulamanın başladığı yıllarda “üç yıllık eğitim kılavuz kitapları” hazırlanmıştır. Bu kitaplardan “Köy Eğitimleri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” kitabı, yapılandırıcı yaklaşıma göre doküman incelemesi kapsamında içerik analizine tabi tutularak betimlenmiştir. Yapılan analiz, inceleme ve değerlendirme sonucunda, dönemin koşulları da göz önüne alındığında kılavuz kitapta yer alan yönerge ve etkinliklerin birçoğunun yapılandırıcı yaklaşım anlayışına uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonucu kitaptaki örnekler destekler niteliktedir. Buradan, eğitim araştırmacıları ve öğretmenler için şu öneride bulunulabilir: Yeni olarak öne sürülen bazı yaklaşım ve uygulamaların tarihi kökenleri eski olabilir. Daha etkili öğrenme süreçleri oluşturabilmek için bu tarihi birikimden yararlanmak kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimli köy ilkokulları, Eğitim kılavuz kitabı, Yapılandırıcı yaklaşım

ABSTRACT

In this study, it is aimed to evaluate an instructor's guide book prepared for the second year of three year village primary schools with trainers in the Turkish education history within the framework of the constructivist approach. The practice of teaching in Turkey started with trials in 1936, became official in 1937 and continued until 1948. Within the scope of this practice, three year village primary schools with trainers were opened in some villages that had no school in those years, and trainers with temporary status were appointed to these schools. “Three year trainer's guidebooks” were prepared for these trainers in the years when the implementation started. One of these books, “Second Year Teaching Guide for Village Educators” was described by subjecting content analysis within the scope of document review according to the constructivist approach. As a result of the analysis, examination and evaluation, it was concluded that most of the instructions and activities in the guide book were in accordance with the constructivist approach, considering the conditions of the period. The examples in the book support this result. From this, the following suggestion can be made for educational researchers and teachers: Some approaches and practices that have been proposed as new may have historical roots. It is inevitable to benefit from this historical accumulation in order to create more effective learning processes.

Keywords: Village primary schools, Instructor's guide book, Constructivist approach

JOURNAL INFORMATION:

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. SDU IJES has all of the copyrights of articles submitted to be published.

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu zorlu mücadele yıllarında, ülke gündeminde olan önemli sorunlardan birisini eğitim oluşturmaktadır. Ülke genelinde okur yazarlık oranı oldukça düşük ve bilinçli insan sayısı yok denecek kadar azdır. Mustafa Kemal'in de eğitime verdiği önem ile birlikte bu konuda yeni çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Akyüz, 2008:327). Türkiye gündemini oluşturan köye göre öğretmen yetiştirerek kalkınmanın köyden başlatılması gerektiği fikri, Meşrutiyet yıllarına kadar uzanan bir düşünceye dayansa da kalıcı çalışmalar olmamıştır. Köye göre öğretmen yetiştirme düşüncesi ile 1926 ve 1927 yıllarında yeni bazı girişimlerde bulunulmuştur. İlk olarak 1926 yılında Kayseri-Zincidere'de, 1927 yılında ise Denizli'de Köy Muallim Mektepleri açılmış; ancak beklenen düzeyde ve başarılı sonuçlar alınmadığı gerekçesiyle kısa süre sonra işlevlerine son verilmiştir (Akyüz, 2008:392). Başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimin ardından bir süreliğine rafa kalkan köye göre öğretmen yetiştirme düşüncesi, 1932'de Dr. Reşit Galip'in Maarif Vekili olmasıyla tekrar gündeme gelmiştir (Kafadar, 1997:294). Reşit Galip'in bakanlığının kısa sürmesi nedeni ile kalıcı girişimlerde bulunulmamış olsa da Türkiye gündeminde yeniden yer etmesiyle Saffet Arıkan devrinde çalışmalar hız kazanmış ve köye göre öğretmen yetiştirme akımının ikinci denemelerine başlanmıştır (Öztürk, 2007:142). Bu denemeler arasında, ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan köylerde okur yazarlığı bir an önce artırmak ve Cumhuriyetin vatandaş bilincini yaygınlaştırmak amacıyla ivedi olarak geçici üç yıllık köy ilkokullarının açılması ve buralarda öğretmenlerin görevlendirilmesi uygulamasına yer verilmiştir. Böylelikle 1936 yılında Eskişehir Mahmudiye ve İzmir Kızıllıçullu'da "Eğitmen Yetiştirme" uygulamalarına başlanmıştır (Kırby, 2000: 107-140; Türkoğlu, 2000: 468-471). Bu uygulamalarda verilen eğitim hızlandırılmış ve beş-altı ayı kapsayan bir süre olarak planlanmıştır. Geçici de olsa bu uygulamaların olumlu sonuç vereceğine ilişkin bir kanaat olunca, yeni kuruluş aşamasında ve açılmakta olan köy enstitüleri yerleşkelerinde ülke genelinde bu uygulamanın yaygınlaştırılması kararı alınmış ve 1937 yılında 3238 sayılı "Köy Eğitimcileri Kanunu" çıkarılmıştır (Uygun, 2002: 40). Köy Eğitimcileri Kanunu'nun birinci ve ikinci maddeleri aşağıdaki gibidir (KEY, 2000: 7; Tonguç, 1998:527):

- "Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin, öğretim ve eğitim işlerini karşılamak, ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy eğitimcileri istihdam edilir."
- "Köy eğitimcileri Maarif ve Ziraat vekillikleri tarafından, ziraat işleri yaptırılmaya elverişli okul veya çiftliklerde açılan kurslarda yetiştirilir."

Köy Eğitimcileri Kanunu'na (KEY, 2000: 7-25) göre eğitimciler, hiç okulu olmayan köylerde ivedi olarak açılacak üç yıllık köy ilkokullarında görevlendirilmişlerdir. Bunlar, askerliğini çavuş onbaşı olarak yapmış olan ve bir şekilde asker ocağında okuma yazma öğrenmiş olan köy kökenli gençlerden seçilmişlerdir (Aydoğan, 2000:7). Seçilen gençler, askerden onbaşı veya çavuş rütbesiyle terhis olduktan sonra eğitimciler kurslarında hızlandırılmış pratik bir eğitime tabi tutularak kendi köylerine eğitimci olarak gönderilmişlerdir (Güven, 2018:324; Öztürk, 2007:142). Eğitimcilerin temel amacı da "köylünün üretimini artırma, sağlık konusunda bilinçlendirme ve her konuda köylüleri yüksek bir yaşam düzeyine çıkarmak" olarak belirtilmiştir (Uyar, 2000:89). Eğitimcilerin görev aldığı okullara da "eğitmenli köy okulu" adı verilmiştir. Köy Eğitimcileri Kanununda, eğitimci kurslarının ne gibi yerlerde açılacağı, ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağı ve işbaşında denetim yapacak olan "gezici başöğretmenlerin" nasıl çalışacakları da belirlenmiştir (Öztürk, 2007:145). Alınan kararlar itibarıyla eğitimcilerin buldukları 8-10 köyden bir bölge belirlenerek onların denetimi için öğretmen okulu mezunu bir *gezici başöğretmen* devamlı olarak görevlendirilecektir. Gezici başöğretmen, sorumlu olduğu eğitimcileri devamlı olarak iş başında denetleyecek ve onları yetiştirecektir (Tonguç, 1998:528). Eğitimcilik eğitimi uygulaması sonucunda ilk olarak 1936 yılında 79 eğitimcinin ataması ile üç yıllık eğitimci köy ilkokulu açılmış ve devam eden süreçte bu sayı, 1947 yılında 8403'e ulaşmıştır ve 1948 yılında eğitimci yetiştirme uygulamasına son verilmiştir (Uygun, 2002:41).

Eğitmen kurslarında eğitmenlere verilen pratik ve hızlandırılmış eğitimin yanında onlara görev yerlerinde yardımcı olması amacıyla her yıl için eğitmen kılavuz kitapları da hazırlanmıştır. Eğitmenler için hazırlanan kılavuz kitaplar, kurslarda uygulanmakta olan eğitim yöntemleriyle örtüşen kitaplardır. Kitaplarda pedagojik esaslara dayalı olarak doğrudan eğitmenlere ilişkin ve eğitim öğretim süreçlerine yönelik yönergeler yer almaktadır (Uygun, 2002: 42). Bu kılavuz kitaplarda derslerin nasıl işleneceği yer almış, programın dört ögesi olan hedef, içerik, yöntem ve değerlendirme basamakları dikkate alınarak yönergeler şeklinde düzenlenmiştir.

Eğitmen kılavuz kitapları, günümüzde de halen kullanılmakta olan öğretmen kılavuz kitaplarının ilk örneklerinden sayılabilir. Eğitimde rehber niteliğinde ortaya çıkarılan öğretmen kılavuz kitapları, planlanan öğretimin düzenlenmesinde, öğretmene rehber olan yardımcı kaynaklardır. Günümüzde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan kılavuz kitaplarda “dersin işlenişinde ulaşılması planlanan hedefler belirtilir, öğretim programları içerisinde yer alan amaç ve açıklamalar kapsamında öğrencilere bilgi, beceri, anlayış ve tutumların kazandırılmasında öğretmene yardımcı olabilecek bilgiler yer alır.” şeklinde açıklamalara yer verilmiştir (MEB, 2006:1130). Bu çerçevede hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında konunun işleniş planı, ilgili açıklama ve örnekler gibi yönergeler yer almaktadır. Kılavuz kitaplar öğretim sürecinin düzenlenmesinde öğretmene yardımcı olmakla birlikte öğretmenin derste konularını nasıl aktaracağına, öğrenme süreçlerinde hangi aktivitelere yer vereceğine yardım etmektedir. Hazırlanan kılavuz kitaplarının öğrenme sürecinde hem öğretmene hem de sürece çok büyük katkıları vardır. 1930’lu yılların ikinci yarısında hazırlanan eğitmen kılavuz kitaplarının varlığı, Türk eğitim tarihi açısından önemlidir. Eğitmen ve eğitmen kurslarıyla ilgili bazı akademik yayınlar yapılmışsa da (Örneğin Uygun, 2002; Sarı & Uz, 2017), eğitmenler için hazırlanmış kılavuz kitaplarla ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Günümüzdeki öğretmen kılavuz kitaplarına göre oldukça basit düzeyde hazırlanan bu kitapların önemli bir özelliği, pratik ve işlevsel olmalarıdır. Öğretmenlik bilgi ve becerisi yönünden çok da yeterli olduğu düşünülmeyen eğitmenler için hazırlanmış bu kılavuz kitaplarda adı açıkça belirtilmese de yapılandırmacı yaklaşımın bazı izlerine rastlamak mümkündür.

2005 yılından itibaren ülkemizde uygulanmaya konulan yapılandırmacı yaklaşımın temelleri, Eski Yunan Medeniyetlerinde yaşamış olan filozoflara kadar dayandırılabilir. Bu yaklaşımda genel anlamda bilginin öğrenen tarafından direkt alınması değil, yapılandırılarak ve yaşayarak alınması kabul görmektedir. Oysa, geleneksel öğrenme ortamlarında eğitim öğretim, ezber ve bilginin tekrarı üzerine şekillendirilir. Yapılandırmacı anlayışa göre ise, gelenekselin aksine ezberden uzak, bilginin transferi ve öğrenilen bilginin yapılandırılması esastır (Demirel, 2020:237). Yapılandırmacı yaklaşım anlayışına göre eğitim; öğrenenin aktif olduğu, bireyin yaparak yaşayarak kendisinin öğrendiği ve öğretmenin anlatan olmaktan ziyade rehber olduğu bir anlayışı kapsamaktadır (Şaşan, 2002:50). Bu anlayışta hedefler, öğrenenlerin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenir; öğrenme öğretme durumları geleneksel anlayıştan uzak olarak öğrenenin etrafında şekillenir ve bu süreçte öğretmen anlatıcı değil rehber konumundadır. Ölçme değerlendirme kısmında ise, ürüne değil sürece ağırlık verilmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri hedef, içerik, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme boyutunda ayrı ayrı ele alındığında, günümüzden 87 yıl öncesine baktığımızda bu temellerin varlığını, köy enstitülerinde eğitmen yetiştirme uygulamalarında yetiştirilip eğitmenli köy ilkokullarında görevlendirilen eğitmenler için hazırlanan eğitmen kılavuz kitaplarında yer aldığı görülmektedir. Ancak yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin bu özelliklerin eğitmen kılavuz kitaplarında ne sıklıkla yer aldığı bir merak konusu olduğu kadar Türk eğitim tarihinin temelleri açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple, eğitmenli köy ilkokulları için hazırlanmış ve üç kitaptan biri olan “Köy Eğitmenleri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuz Kitabı”nın programın öğeleri çerçevesinde incelenmesi, eğitim tarihimize olduğu kadar öğretmen yetiştirme programlarının geçirdiği süreçleri de ortaya koyarak alana önemli katkı sağlayacak niteliktedir. Ayrıca konu, dönemin eğitim anlayışını o dönemin şartları doğrultusunda ortaya koyması yönünden de önemli görülmektedir. Çağdaş öğrenme yaklaşımlarında yapılandırmacılık yaklaşımının yeni olmadığı, Türk eğitim tarihinde Köy Enstitüleri ve buralarda açılan eğitmen kurslarında da etkin olarak kullanıldığı ve bu deneyimlerinden yararlanması gerektiği güçlü bir varsayımdır. Kılavuz

kitap ve içinde öğrenme süreçlerine ilişkin yer verilen etkinlik örnekleri bu yönüyle araştırmaya değer bulunmuştur. Bu sebeple çalışmanın, Türk eğitim tarihi için önemli olduğu söylenebilir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Türk eğitim tarihinde bir dönem eğitimci köy ilkokulları için hazırlanmış ikinci sınıf öğretmen kılavuz kitabını yapılandırmacı yaklaşım açısından değerlendirmektir. Bu genel amaç çerçevesinde alt amaçlar şöyledir:

1. Eğitimci kılavuz kitabının biçimsel özellikleri nasıldır?
2. Yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine göre;
 - a) Amaç
 - b) İçerik
 - c) Yöntem
 - d) Değerlendirme
3. Program öğeleri açısından kitaba ilişkin ne tür betimlemeler yapılabilir?
Kitapta yer alan yapılandırmacı yaklaşımla ilişkilendirilebilen etkinlik örnekleri var mıdır? Eğer varsa bu örneklerle yapılandırmacı yaklaşım arasında nasıl bir bağ kurulabilir?

YÖNTEM

Yapılan araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Durum çalışması bir olay veya bağlam hakkındaki belirsizlikleri ortaya çıkarmak ve bu belirsizlikler üzerinde derinlemesine araştırma yapmayı kapsamaktadır. Dolayısıyla durum çalışmasında her bilgi ve bağlam derinlemesine, bütüncül ve ayrıntılı bir bakışla ele alınır (Ersoy & Saban 2019:144). Betimsel nitel araştırmalar, elde edilen verilerin düzenlenip yorumlanarak okuyucuya aktarılması yöntemidir (Karataş, 2015:73). Araştırmanın verileri doküman inceleme tekniği ile toplanmıştır. Doküman inceleme, nitel araştırma çalışmalarında birincil ya da ikincil kaynaklara ulaşmanın en etkili yoludur (Çelebi, 2021: 158). Bu araştırmanın temel dokümanı “Köy Eğitimcileri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” kitabıdır. Bu kapsamda veri kaynağını oluşturan kılavuz kitap, Forster tarafından ortaya konulan doküman analizi basamaklarına göre incelenmiştir. Forster’a göre doküman inceleme; dokümanlara ulaşma, orijinallikini tespit etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma aşamalarına göre yapılmaktadır (Akt. Yıldırım & Şimşek, 2021:194). İncelenen dokümanın veri analizi, tümdengelimci içerik analizi yaklaşımı ile yapılmıştır. İçerik analizi, bir tez oluşturmak veya test etmek amacıyla önceden var olan kategorilerin ve ortaya çıkan temaların kullanılmasıyla metinleri analiz eder, sistemli bir şekilde inceler, anlayışlı ve açık sonuçlara ulaştırır (Özkan, 2021:40). Tümdengelimci içerik analiz yaklaşımına göre elde edilen veriler, önceden hazırlanmış araştırma problemi veya alt problemlerinden yola çıkarak belirlenen temalara göre yorumlanır. Tümdengelimci analiz dört aşamada gerçekleşir. Bu aşamalar aşağıdaki gibidir (Şimşek & Yıldırım, 2021:244):

- 1) Yapılacak analiz için çerçeve oluşturma,
- 2) Verilerin kodlanması,
- 3) Bulguların tanımlanması,
- 4) Bulguların yorumlanması.

Çalışmada kaynak kitabı oluşturan “Köy Eğitimcileri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde hedef, içerik, öğrenme öğretme durumları ve değerlendirme kavramları, yukarıda belirtilen dört basamak dikkate alınarak analiz edilmiştir. Analizde örneklerin seçiminde farklı derslere ilişkin çarpıcı örnekler seçilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

BULGULAR

Araştırmanın bulguları, genel ve alt amaç sorularına uygun olarak kategorik alt başlıklar altında aşağıda belirtilmiştir.

Eğitmen Kılavuz Kitabı'nın Biçimsel Özellikleri

“Köy Öğretmenleri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” başlığını taşıyan kitap, 1939 yılında İstanbul Devlet Basımevi tarafından basılmıştır. 122 sayfadır (ek-1). Dönemin Özel Eğitim Genel Müdür Baş Yardımcısı Turgut Kavraal yönetiminde hazırlanmıştır. Öğretmenlere rehber olması ve öğretimde hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencilere bilgi ve becerilerin kazandırılmasında yardımcı olmak amacıyla hazırlanan kılavuz kitap, günlük hayatla ve tüm derslerle bağlantılı bir bütünlüğe sahiptir (Kavraal, 1939:6). Kitabın temel ders konuları “Aritmetik”, “Yurt ve Yaşama Bilgisi” ve “Okuma-Yazma” olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Üç bölümün devamında yer alan içerik başlıkları ise şu şekildedir (Kavraal, 1939:110):

- Ergenekon Destanı
- Oğuz Destanı
- Gezici Başöğretmenlere Direktifler
- Gezici Başöğretmenin İşleyeceği Konular
- Köy Okulları Müfredat Programı Taslağı: Eğitime Ait Kısım
- Her Yıl Yapılacak İşler
- Haftalık Çalışma Cetveli (Örnek)
- Yazı Esasları Örneği
- Sipariş Mektubu Örneği
- Maarif Vekilinin Notu

Derslerin üç bölümde incelendiği kısmın ilki olan Aritmetik dersinin yönergeleri 30 sayfada toplanmıştır. Aritmetik bölümünün ilk sayfasında eğitime genel direktifler verilmiştir. Bu direktiflerden biri “*öğretilen dersin gerçek manada öğrenilene kadar devam etmesi, öğrencilerin hayatın içinden etkinliklerle ve örneklerle pekiştirilmesi*” gerektiği şeklindedir. Aritmetik dersi toplamda 41 ders, 105 saat olarak planlanmıştır. Her ders ayrı ayrı ve saatlik dağılımı altında detaylı olarak açıklanmıştır. Örneğin yapılan bir açıklama “*Altıncı Ders, (5 saat sürecek)...*” şeklindedir.

Yurt ve Yaşama Bilgisi Bölümü, 18 ders ve 100 saat olarak planlanmıştır. Yurt ve Yaşama Bilgisi bölümünün başında dersin okutulma amacı “*Öğrencilere köyünü ve yurdunu tanıtarak sevdirmek, öğretmenin köyün hayatına dahil olarak öğrencilere aileyi, akrabaları ve yurttaşlarını sevdirmek, çocuklara iyi şeyler öğretilerek iyiliği çoğaltmak, köy çocuklarını temiz giyinmeye ve yemeğe; evini, yatağını düzgün hale getirmeye alıştırmalıdır...*” şeklinde açıklanmıştır. Beraberinde dersi okuturken dikkat edilmesi gereken noktalar üzerinde durulmuştur. Bu maddeler, Kavraal 'ın (1939: 36) kılavuzda belirttiği gibi şöyledir:

- *Kitabın yurt ve yaşama bilgisi kısmında yazılı olmayan fakat okutulması gerekli olan şeyler bu kılavuzda ders sırası ile gösterilmiştir. Onları sırası geldikçe okut. Okuldaki kütüphanende bulunan kitaplardan okuttuğun derslerle ilgili kısa parçalara rastgelirse çocuklara oku, anlat.*
- *Çocuklara yurt ve yaşama bilgisi dersi için bir defter tuttur. Bu deftere yazacakları şeyleri derslerde güzelce yazdır. Defterlerini iyi ve temiz saklattır.*
- *Bazen köyde çocukları ilgilendiren önemli şeyler olursa çocukların dikkatini çeker, lazım gelen malumatı verirsin. Vereceğin bütün bilgiler esaslı ve açık olsun.*

Okuma Yazma dersine kılavuz kitapta ayrılan bölüm, 32 ders ve 114 saatten oluşmaktadır. Kılavuzun ilk kısmında okuma yazma dersinin hedefleri; *düzgün yazmak, okuduğunu anlamak, anlatmak ve okuduğundan*

hoşlanmak (zevk almak) olarak tanımlanmıştır. Bu bölümde okuma, yazma ve imla kısımları ayrı ayrı detaylandırılmıştır. Bu konularda eğitime yönelik bazı yönergeler aşağıda belirtilmiştir:

Okuma

- *Sınıfta kitabı önce sen oku; çocuklar da takip edip nasıl okuduğuna dikkat etsinler. Senin okumandan sonra çocuklara okut. Çocuklar okurken kelimeleri düzgün söylemelerine manalı okumalarına, okuduklarını anlamalarına dikkat et.*
- *Bazen okuma yaparken çocuklara kitaplarını kapattır, gözlerini kapatsınlar ve dinlesinler. Okuma sonunda ne anladıklarını sor ve söylettir.*
- *Okuldaki kütüphaneden veyahut kendi eline geçen yazılardan çocuklara göre yazılmış parçalar bulursan sessiz ve açık okuma yaptır. Yalnız kitaptaki parçalara bağlanıp kalma. Asıl hariçten bulduğun ve okuttuğun parçalarla çocukların sessiz okurken anlayıp anlamadıklarını ölçebilirsin (...).*

Yazma

- *Çocukları düzgün yazı yazabilmeye alıştırmak için evvela doğru cümleler söyleyip yazdırılmalıdır.*
- *Yazılacak parçalar günlük yaşadıkları hayattan, okulda olan şeylerden, dışarıda olan şeylerden ibaret olacaktır.*
- *Yazım yanlışları daima çocuklarla beraber düzeltilmelidir (...).*
-

İmla

- *Talebenin her kelimeyi söyleyerek, işiterek, yazarak öğrenmesine önem verilecektir.*
- *Yazması yeni öğrenilen kelimelerle, manası yeni öğrenilen kelimeleri ve manalarını, çocuklar defterlerine yazsınlar.*
- *Çocukların yanlış yazdıkları kelimeler sınıfça konuşulmalı ve doğrusunu buldurarak yazdırılmalı, bütün sınıf tarafından öğrenilmelidir (...).*

Bu örnek yönerge ifadelerinde de görüldüğü üzere kitabın öncelikli amacı sınıf içerisinde derslerin öğretiminde öğretmenlere yol göstermektir. Bunun yanı sıra ders yönergelerinin devamında yer alan Gezici Başöğretmene yönelik direktiflere de yer verilmiş ve Gezici Başöğretmenin işleyeceği konular anlatılmıştır. - Gezici Başöğretmen, eğitimli köy okullarında öğretmenlerin denetimi ve özlük işlerinin kent ve kasabalarda izlenmesinden sorumlu olan kişilerdir. Gezici Başöğretmenler, buldukları bölgedeki öğretmenleri iş başındayken de yetiştirirler (Uyar, 200:162; Tonguç, 1998:528). - Bu direktifler ve işleyeceği konulardan bazıları şöyledir (Kavraal, 1939:116):

- *“Kılavuzda, öğretmenin kavrayabileceği şekilde saptanan esasların tatbikinde Başöğretmenin arkadaşlarına her şeyden önce rehberlik etmeleri en başta gelen bir ödevdir.*
- *Kılavuz anlaşıldıktan sonra Başöğretmenler öğretmenlere ders verdirmeli, Başöğretmen, öğretmenin verdiği dersleri dinlemeli ve düzeltilmesi icap eden noktalar üzerinde münasip şekilde direktifler verilmelidir.*
- *Başöğretmen, okula her gelişinde kılavuzdaki esasları göz önüne alarak öğretmeni o yolda çalıştırmaya, yetiştirmeye uğraşmalı ve okulunda faydalı olmasını temin etmelidir.*
- **Okuma-Yazma:**
- *Güzel, anlayarak ve anlatarak birkaç parça okunacak ve okutulacak.*

- *Güzel, küçük manzume ve şarkılar öğretilecek.*
- *Mektup yazımı öğretilecek.*
- *Aritmetik:*
- *Çarpay ve böleyin tekniğine dair temrinler.*
- *9 ve 11'le çarpayın temrini.*
- *Litre üzerine temrinler.*
- *Yurt ve Yaşama Bilgisi:*
- *Atatürk ve Türk büyüklerinin hayatına dair resimler gösterilerek bilgi verilecek.*
- *Bulaşıcı hastalıklar ve korunma yolları*
- *Vergi niçin alınır?*

Kılavuzda yer alan bu direktifler ve etkinlikler Gezici Başöğretmenin eğitimcileri yetiştirmesi, onlara rehberlik etmesi ve denetlemesi amacıyla yöneliktir. Gezici Başöğretmenin işleyeceği konular, yukarıda görüldüğü gibi okuma yazma, aritmetik ve yurt yaşam bilgisi derslerinden örnek olarak seçilmiştir. Ayrıca kılavuzda eğitimciler için *Her Yıl Yapılacak İşler* başlığında bazı direktiflere yer verilmiştir. Bu direktiflerden bazıları şöyledir (Kavraal, 1939:122):

- *Her yıl mahalline göre okulun odun, tezek, kömür gibi yakacağını teminde çocuklar da çalıştırılacaktır,*
- *İhtiyaç doğdukça okulda ve evde kullanılacak masa, sıra, iskemle gibi araçları onarmak ve basitlerini yapmak,*
- *Çarık, elbise söküük ve yamalarını yaptırarak iğne, biz, çuvaldız, çekiç kullanılmak (ihtiyaç doğdukça).*

Kılavuz kitabın son sayfasında Maarif Vekilinin bir yazısına da yer verilmiştir. Maarif Vekili ziraat işlerinin okutulma esaslarını üç madde altında derlemiş ve kılavuzda yer alan program taslağında ziraat işlerine her gün bir saat ayrıldığını belirtmiştir. Ziraat işlerine ayrılan sürede eğitimcinin bulunduğu köyde çocuklara yaptırılması mümkün olan işlerden en önemlileri üzerinde durması ve bu derslerde talebenin iş yaparak öğrenmesine önem verilmesi gerektiği açıklanmıştır. Ziraat işlerinde mevsime ve mahalli şartlara göre hayvan bakımı, arıcılık, kümes hayvanları yetiştirme, fidancılık, meyvecilik, bağcılık, sebzeçilik, tarla ziraatı, sütçülük gibi işler yaptırılmaktadır. Bu sayılan faaliyetlerin, mümkünse okulun bahçesinde, ahır ve kümesinde, eğitimciye veya köylülerden birine ait bahçe, tarla, ahır ve kümeşte uygulanabileceği belirtilmiştir. Bu yazının sonunda Maarif Vekili, belirttiği esaslar doğrultusunda Gezici Başöğretmenlerin, ziraat işleri hakkında eğitimciler için gereken direktifleri vermesi gerektiği konusunda dikkat çekmiştir.

Eğitimci Kılavuz Kitabının Yapılandırmacı Yaklaşım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi

Öğrenciyi merkeze alan, etkinlik temelli veya yaparak yaşayarak öğrenmelerin söz konusu olduğu durumlarda öncelikle yapılandırmacı yaklaşım aklı gelmektedir. Bu yaklaşıma uygun program geliştirme çalışmaları Türkiye’de 2004-2005 yıllarından itibaren başlatılmıştır (Çınar & Teyfur & Teyfur, 2006:47). Bugün Türkiye’de tüm eğitim kademelerinde esas kabul edilen program yaklaşımı yapılandırmacıdır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre tasarlanan programlarda programın hedef, içerik, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme öğeleri arasında hazırlanan dinamik bir ilişki ve bütünlük söz konusudur (Demirel, 2020:111).

Her ne kadar 1930’lu yılların ikinci yarısında ve 1940’lı yıllarda böyle bir yaklaşımdan söz edilmese de “iş eğitimi” ilkesi çerçevesinde köy enstitülerinde benimsenen öğrenme yaklaşımının yapılandırmacı yaklaşıma oldukça benzer nitelikler taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda köy enstitülerinde farklı bir uygulama olarak hayata geçirilen eğitimciler için yardımcı ders materyali olarak hazırlanan kılavuz kitaplar,

önemli veri kaynaklarıdır. Üç yıl için ayrı ayrı kılavuz kitaplar olarak hazırlanan bu materyalin ikincisi “Köy Eğitimcileri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” kitabıdır. Bu kılavuz kitabın içerik analizinde programın dört temel ögesine yönelik yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin değerlendirmeler ayrı başlıklar halinde aşağıda betimlenmiştir.

a) Hedefler

Hedef, planlanmış eğitim programlarının uygulanması sonucunda öğrenenden kazanması beklenen özellik ya da davranışlardır. İyi planlanan bir eğitimin temelini de hiç şüphesiz hedefler oluşturmaktadır (Şeker, 2019:12). Eğitimci kılavuzunda yer alan hedeflerin, hayatın içinden ve bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlandığı görülmektedir. Kılavuz kitapta, her dersin hedefleri ayrı ayrı belirtilmiştir. Okuma yazma bölümü için yer alan hedefler “*Okuma yazma güçlendirilecektir, düzgün anlayarak ve anlatarak okumak, mektup yazmak, köyden askere gidenlerin mektuplarını yazma, pazara gidenlerin eşya listesini yazma ve bakkal alışveriş mektupları yazma*” olarak ifade edilmiştir. Aritmetik dersi için programda yer alan hedefler ise “*10.000’e kadar saydırmak, 1000’e kadar hesaplamak, 1000’e kadar sayılar içinde yazılı toplama ve çıkarma, metre, yarım metre, yüz metre, on metre, yüz metre bunlar çocukların parmak, karış, kulaç, ayak ve adımlarına karşılık olarak alınacaktır, paraların tanıtımı ve hesabı, gün, hafta, ay, yıl ve yaş temrini, saatlerin karşılaştırılması...*” olarak verilmiştir. Yurt ve Yaşama Bilgisi dersinin hedefleri de “*Köyün kuruluşuna ait hikayeler, köyün müşterek mallarının bilinmesi ve korunması, köyün istihsalatı ve pazarda sattıkları, dışardan aldıkları mahsulleri tanıma, bulaşıcı hastalıkları tanıma ve korunma...*” şeklinde belirtilmiştir.

Kılavuzda yer alan bu hedefler, yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde değerlendirildiğinde öğrencilerin eğitimde aktif olduğu, bilgiyi transfer edebileceği ve hayatın içinden gerçek problemlerle karşı karşıya gelmesini esas alan hedeflerin oluşturduğu görülmektedir. Yapılandırmacı anlayış kapsamında öğrenilmiş bir bilginin yeni bir duruma çevrilmesi ve uygulanabilmesi oldukça önemlidir (Demirel, 2020:237). Biçim bakımından farklı olsa da içerik ve işlevsellik açısından eğitimci köy ilkokulları eğitimci kılavuzundaki bu hedeflerin yapılandırmacı yaklaşımla örtüştüğü görülmektedir.

b) İçerikler

İçerik, belirlenen hedeflere ulaşmak için öğretim sürecinde düzenlenen bilgilerdir (Şeker, 2019:12). İçerik seçimi konusunda toplumsal fayda, bireysel fayda, öğrenme ve öğretme gibi durumlar göz önünde bulundurulur. İçerik seçiminde kazanımlar, öğrenme ve öğretme ilkeleri, öğrenci özellikleri ve konu alanına uygunluğun dikkate alınması oldukça önemli bir husustur (Demirel & Kiroğlu, 2021:74). İçerik bakımından kılavuz kitap incelendiğinde yapılandırmacı yaklaşıma uygun direktiflere rastlanmaktadır. Örneğin Aritmetik dersi için eğitime yönelik bir yönerge şöyledir (Kavraal, 1939:5): “*Sayılacak şeyleri saydırmadan, ölçülecek yerleri ölçtürmeden ve hesapları yaptırmadan önce çocuklara göz kararı tahmin ettir.*”

Yapılandırmacı yaklaşımın önemli ilkelerinden birisi de içeriklerin günlük hayat ve diğer derslerle ilişkilendirilebilmesidir. Bu ilke kapsamında kılavuzda yer alan üç dersin de büyük kısmının günlük hayatla ilişkilendirilebildiği, hatta günlük hayatta ihtiyaç olan durumlara yönelik içeriklerin düzenlendiği görülmektedir. Kılavuzun aritmetik ve okuma yazma bölümlerinde öğrencilerin zorluk yaşayabileceği durumlarda öğretmene uyarılarda ve açıklamalarda bulunulmuştur. Bu gibi durumlarla karşılaşıldığında öğretmenin ne yapması gerektiğine ilişkin içerikle ilgili somut önerilerde de bulunulmuştur. Örneğin okuma yazma öğretiminde bu konudaki bir yönerge ifadesi şöyledir (Kavraal, 1939:90): “*Bazen sınıfça yapılan*

hatalar olur. Mesela (Ğ) yerine (G) kullanılır. (K) yerine (G) kullanılır. Yahut büyük harf yazılacağı yerde küçük harf yazılır. Yahut da bütün olan bir kelime bölünerek yazılır. İşte bu gibi hallerde de yanlışlar bütün sınıfça konuşulmalı ve bütün sınıf tarafından doğrusu öğrenilmelidir.’’

c) Öğrenme öğretme süreçleri

Eğitimde öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi olarak da bilinen yöntemler, teknikler ve araç gereçlerin kullanımı vb. etkinlikler, programın öğrenme öğretme süreçleri boyutunu oluşturmaktadır. Sönmez’e (2020:149) göre eğitimde hedeflenen davranışları öğrenene kazandırmak için gerekli uyarıcı ve ortamların düzenlenmesi dört öğeden biri olan öğrenme öğretme süreçleri veya durumlarını meydana getirmektedir. Bu bağlamda düzenlenen içerik; hedefe göre olmalı, konuya uygun öğrenme öğretme stratejisi geliştirilmeli, yöntem ve teknikler düzenlenmeli; sınıf, uygun bir şekilde düzenlenmeli, uygun akıl yürütme süreçleri kullanılmalı ve öğrencilerin yapılandırmacı yaklaşıma göre bilgileri biçimlendirmesi ve yapılandırması için etkinlikler hazırlanmalıdır. Öğrenme öğretme süreçlerine yönelik durumlar hazırlanırken de öğrencinin temel gereksinimlerinden yola çıkılmalıdır. Öğrenme öğretme süreçleri, bir anlamda öğrencide yaşantı oluşturmaktır. Demirel (2020:151), öğrenme yaşantılarına ilişkin şu açıklamalarda bulunmuştur: “*Öğrenme yaşantıları, öğrencinin düşünme becerilerini geliştirebilmeli, onları eleştirel ve yaratıcı düşünmeye sevk etmelidir. İlgiyerini çekmesi ve araştırmacıya yönlendirmesi sağlanmalıdır.*” Yani, dersin işlenişinde giriş, gelişme ve sonuç etkinlikleri öğrenciye yönelik olmalıdır. Bunlar aynı zamanda yapılandırmacılığın ilkeleridir.

Eğitmen kılavuz kitabında öğretmenin öğrencilere ne tür etkinlikler yaptıracağı yönerge veya bir talimat şeklinde belirtilmiştir. Bu yönergelerde eğitime, çoğu zaman bir seçenek tanınmamıştır. Hedef ve içeriklerin kazanımı için eğitmenin sınıf içerisinde doğrudan ne yapması gerektiği somut bir şekilde belirtilmiştir. Örneğin eğitime yönelik bir talimat ifadesi şöyledir “*Bu derse gelmeden bir gün önce çocuklara 10’ar metre uzunluğunda birer iplik buldur. Metre yerlerini düğümleterek hazırlattır.*” şeklindedir. Aritmetik dersine ait dört, Yurt ve Yaşama Bilgisi dersine ait iki örnek dışında kılavuzda dersin başlangıcında öğrencileri derse hazırlamadan ve dikkatini çekmeden direkt konuya girilmiştir. Bu gibi durumların yapılandırmacı yaklaşıma uygun olduğunu değerlendirmek mümkün değildir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre daha çok buluş yoluyla öğretim yaklaşımının kullanılması önerilmektedir (Demirel, 2020:163). Bu yaklaşım uygulanırken de öğretmen ve öğrencinin etkileşiminin fazla olması oldukça önemlidir. Etkinliklerde etkileşimi artırmak için tartışma yöntemi ve soru cevap tekniği sık sık kullanılmalı ve giriş etkinlikleri kısmında öğretmen rehber konumunda olmalıdır. Ayrıca birden fazla etkinlikle öğrencilerin bireysel farklılıkları desteklenmelidir (Sönmez, 2020:189). Kılavuz kitapta öğrencilerin temel ihtiyaçlarına dönük ve ilgilerini çekebilecek etkinliklere yer verildiği görülmektedir. Aynı zamanda her etkinlikte gözlemlenirse de üç dersin de birçok etkinliğinde eğitmenin rehber konumda yer aldığı görülmektedir. Özellikle Yurt ve Yaşama Bilgisi dersinde öğrencileri yaratıcı düşünmeye, yaparak yaşayarak öğrenmeye ve eleştirel düşünmeye yönlendirecek etkinliklere yer verilmiştir. Örneğin, kılavuz kitapta bir konunun öğrenme öğretme süreçlerine yönelik eğitmenin sırasıyla yapması gereken aktivitelere şöyle değinilmiştir (Kavraal, 1939:42):

- *Köyün Ortaklık Malları*

- (1. Ders)

- *Çocukları yanına alarak köy içinde gezdir.*
- *Köyde ortaklık mallardan neler varsa hepsini göster (Harman yeri, dibek taşı, köy odası, köy çeşmesi ve köy kuyusu...).*
- *Bunların ne vakit yapıldıklarını, tamire muhtaç olup olmadıklarını sor ve incelettir.*
- *Gördüklerini deftere yazdır.*

- (2. Ders)

- *Köyün ortaklık mallarını sor, söylettir.*
- *Bu malları herkes nasıl kullanır? Bunu sor sonra kendin anlat.*
- *Bu malların nasıl tedarik edildiğini sor ve anlat.*
- *Konuştüğunuz şeyleri kısa cümleler halinde tahtaya yaz. Çocuklar da defterlerine yazsınlar.*

Eğitmen kılavuz kitabı yöntem açısından incelendiğinde, derslerde öğrencilerin dikkatini çeken etkinliklere yer verilmesi gerektiği görülmektedir. Hazırlanan etkinlikler hedeflere ulaşmayı sağlayacak niteliktedir ve dönemin günlük yaşamına uygun, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda etkinliklere yer veren yöntem ve tekniklerin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Etkinliklerinin birden fazla yöntem teknikle desteklenmesi gerektiği ve bireysel farklılıkların en aza indirilmesine yönelik yöntem ve teknik zenginliğinin sağlanamamış olması kılavuz kitabın bir sınırlılığı olarak görülebilir. Bunun da nedeni, karmaşık yöntem ve tekniklerle sınırlı bilgi ve beceriye sahip olduğu düşünülen öğretmenlerin kafasını karıştırmadan talimata uygun olarak bir etkinliği uygulama becerisini geliştirmek olabilir.

Bir dersin öğrenme öğretme sürecinde genelde giriş, gelişme ve sonuç etkinlikleri yer alır. Kılavuz kitapta ayrıntıya girmeden bu süreçlere ilişkin talimat şeklinde sürecin yönlendirildiği görülmektedir. Örneğin bir ders etkinliğinin sonuç kısmında öğretmen, araştırma yoluyla öğretim etkinliğini oluşturabilir ve bireyleri problem çözme, eleştirel düşünme gibi davranışlara yönlendirebilir. Bu aşamada öğrenenlerin drama, doğaçlama, problem çözme gibi teknikleri kullanarak öğrenme sürecine aktif katılımı söz konusu olabilmektedir (Demirel, 2020:163). Kılavuz kitapta önerilen Yurt ve Yaşama Bilgisi dersine ait etkinlikler, bu tema altında incelendiğinde yer yer canlandırma vb. etkinliklere yer verildiği görülmektedir. Örneğin kılavuz kitapta bu konudaki eğitime yönelik bir yönerge şöyledir (Kavraal, 1939:49):

‘Bütün köylülerin 29 İkteşrin sabahı köy alanında toplanmalarını temin et. Çocukları sıra yap. Varsa ellerine bayrak ver, köy alanına götür. Orada hazır bulunan köylülere Cumhuriyeti ve büyüklerimizi anlat. Çocuklara ‘Atatürk’ ve ‘Bayrak’ manzumelerini okut. Buradan ayrıldıktan sonra çocuklara şarkı söyleterek ve ‘Yaşasın Cumhuriyet’ diye bağırarak köyün sokaklarında dolaştır. Öğle azadından sonra çocuklara köyün alanında oyunlar oynat. Muhtarla söz birliği ederek güreş, cirit ve türlü köy oyunlarını oynat.’

Türkoğlu’na (2000: 468) göre öğretmenler, köylerde yalnız okul çağı çocuklarına değil, yetişkinlere de okuma yazma öğretmişler; kurdukları fidanlık, koru ve bağlar ile köylülere örnek olmaya çalışmışlardır. Kılavuz kitapta belirtildiği gibi onlardan, 29 Ekim Cumhuriyet bayramı kutlamalarını halkın içinde gerçek yaşamla bütünleştirerek kutlamaları istenmiştir.

d) Değerlendirme

Eğitimde değerlendirme, öğrencide kazandırılması hedeflenen davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında karara varma işidir. Diğer bir anlatımla, öğretim programının uygulanması sonucunda öğrencilerin kazanması planlanan hedefleri ne düzeyde kazandıkları hakkında yargıya varmaktır. Çağdaş eğitim anlayışı kapsamında ölçme değerlendirme işlemi, öğrenme süreçlerini desteklemek ve öğrenciye durumu hakkında bilgi vermek amacıyla yapılmaktadır. Bu sebeple bir davranışın kazanılıp kazanılmadığı bir ölçme aracı ya da test maddesi ile uygulanmalıdır (Akpınar, 2017:170). Sınama durumları olarak da adlandırılan ölçme değerlendirme işlemlerinde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanların ölçülmesi ve değerlendirilmesi program yaklaşımı açısından önemlidir. Programın diğer öğelerinde olduğu gibi bu öğrenin de program yaklaşımına göre hedef, içerik, öğrenme öğretme süreçleri ile tutarlı olması beklenir.

Kılavuz kitapta ölçme değerlendirme işlemlerine yönelik yapılandırmacı yaklaşıma uygun yönerge veya talimatların da yer aldığı görülmektedir. Örneğin Yurt ve Yaşama Bilgisi dersinde sürece yönelik bir değerlendirme talimat ifadesi şöyledir (Kavraal, 1939:41):

“- Geçen derste eksik kalan soruların cevaplarını çocuklarla konuşarak yaz ve yazdır.
-Hepsini bir defa okut, yanlış yerlerini düzelttir.”

Bu örnekte süreç içerisinde eğitmenin öğrencilerin eksik bilgilerini düzeltmesi istenmiştir. Yapılandırmacı anlayışa göre eğitimde süreç içerisinde değerlendirme ve geri dönütler yapılması gerekmektedir. Verilen örnek süreç içerisinde öğrencilerin eksikliklerini tamamlamaya yönelik olsa da kılavuz kitapta ölçme değerlendirme kapsamında hazırlanan konu alanı soruları veya belirtke tablosu bulunmamaktadır. Ölçme değerlendirme ya da sınav yoklaması benzeri yönergelere yer verilmemiştir. Bu yönüyle programın öğelerinden sonuncusu olan ölçme değerlendirme basamağı, incelenen kılavuzda eksiklerin olduğu değerlendirilebilir. Bu hususta yukarıdaki örnekte de olduğu gibi eğitimler için öğrencilere “...soruyu sor”, “eksiklerini tamamlama” vb. şeklinde talimatlara yer verilmiştir. Kılavuzda örnek bir ölçme değerlendirme biçim ve süreçlerine yönelik açıklama veya talimatlara yer verilmemiştir.

Yapılandırmacı Yaklaşımın Göre Eğitim Kılavuz Kitabından Bazı Etkinlik Örnekleri

Eğitmen kılavuz kitabı, yapılandırmacı yaklaşıma uygun bir tasarım olarak yazılmamıştır. Ancak yapılandırmacı yaklaşımın ileri sürdüğü birçok ilkeye kılavuz kitapta önemli ölçüde yer verildiği görülmektedir. Burada biraz da öğrenmenin doğasından söz etmek gerekebilir. Öğrenme öğretme süreçlerine ilişkin birçok teori ve kuram ileri sürülmektedir (Sönmez, 2020:209). Bunlar içerisinde öğrenme öğretme süreçlerine ilişkin vurgu değişmekle birlikte genel geçer kural ve ilkeler her zaman ortaktır. Örneğin öğrenci aktivitesine dayalı öğrenme, öğrencilerin hazırbulunmuşluk düzeylerine uygunluk, yaparak yaşayarak öğrenme, günlük yaşamdan örnek ve alıştırmalardan yararlanma, her öğrenme durumunda bireyin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özelliklerinin dikkate alınması gibi özellikler evrensel nitelikte kabul gören ve öğrenmenin doğasında olan niteliklerdir. Bunlar, aynı zamanda yapılandırmacı yaklaşımın da özellikleridir. Buna benzer, köy enstitülerinin eğitim felsefesini yansıtan ve günümüzde yapılandırmacılık adı altında kabul gören birçok öğrenme öğretme niteliklerine incelenen kılavuz kitapta da yer verildiği anlaşılmaktadır. Buna ilişkin ders bazında daha ayrıntılı bazı örnekler aşağıda verilmiş ve yorumlanmıştır.

▪ *Aritmetik Dersi:*

Aritmetik dersinde günlük yaşamla ilintili bir etkinlik örneğinin nasıl yapılacağına ilişkin bir örnek şöyledir (Kavraal, 1939:6) (ek-2):

Bu derste çocuklara, satın aldıkları şeylerin kitabın 5'inci sayfasına nasıl yazacaklarını şöylece anlat:

1. *(Aldığım şeyin adı) yazısının altına, ne aldıysa onun adını yazacak.*
2. *(Sayısı) yazısının altına, aldığı şeyin kaç tane olduğunu yazacak.*
3. *(Fiyatı) yazısının altına aldığı şeyin bir tanesinin kaç kuruş olduğunu yazacak.*
4. *(Toplamı) yazısının altına, aldığı şeyin hepsi kaç kuruş ediyorsa onu yazacak. Aldığı şey bir tane ise, fiyatının altına ne yazdıysa toplamın altına da onu yazacak.*
5. *(Aldığım gün ve ay) yazısının altına, hangi ayın hangi gününde aldığını yazacak.*
6. *Çocuklar her aldıkları şeyi ayrı yazacaklar, birbirinin içine karıştırmayacaklar. Sonra hesaplamada zorluk çekerler.*
7. *Kitaplarındaki yer az gelirse, sen defterlerine kitaptaki gibi bir cetvel yaptırabilirsin.*

Tablo 1. Fiyat cetveli

Aldığım Şeylerin Adı	Sayısı	Fiyatı (Kuruş)	Toplamı (Kuruş)	Aldığın Gün ve Ay
Kurşun Kalem	2	2	4	3 İlkteşrin-Salı
20 Yapraklı Defter	3	3	9	15 Sonteşrin-Cuma
Silgi	1	5	5	16 Sonteşrin-Cumartesi
Çakı	1	7	7	24 İlkkanun-Çarşamba
Kâğıt	6	1	6	7 Şubat-Perşembe

Tablo 1.'de yer alan örnekte görüldüğü üzere eğitmen kılavuzunda yer verilen Aritmetik dersine ait bu etkinlik, yapılandırmacı yaklaşımın ilkelerine uygundur. Yapılandırmacı öğrenme ilkelerinin öğrenme ortamlarında ve öğrencilerinde bütünleştirme, anlamlı deneyimler yaşama, kendi kişisel modellerini oluşturma ve kendi stratejilerini yapılandırma durumları söz konusudur (Akpınar, 2017:221). Bu ilkeler kapsamında yukarıdaki etkinlik akışında belirtildiği üzere öğrencilerin yıl boyunca aldığı ürünleri, fiyatları ve tarihleri ile yazarak hesaplamaları, bütünleştirme ve kendi modellerini oluşturma ilkesiyle uyumaktadır. Bunun yanında öğrenci eğitim sürecinde aktiftir ve etkinlik, kişisel duruma özgü öğrenmeleri destekler niteliktedir.

▪ **Yurt ve Yaşama Bilgisi Dersi**

Kılavuz kitapta Yurt ve Yaşama Bilgisi dersinde doğrudan yaşamla ilintili ve her bir öğrencinin kişisel gelişimini amaçlayan bir etkinlik örneği ise şöyledir (Kavraal, 1939:49):

Köy Ürünleri

1. *Köyünüzde bostan ürünlerinden neler yetiştirilmektedir? Sor, söylet ve yazdır.*
2. *Bu ürünlerden daha neler yetiştirilebilir? Anlat.*
3. *Bostanlara su vermek kabilsen nasıl verilmeli ve bostanlar nasıl daha verimli hale getirilmelidir? Kendin önceden incele ve çocuklara anlat.*
4. *Sebze yetiştirmenin faydalarını anlat.*
5. *Köyünüzde akarsu yoksa başka yerden taşıyarak hiç olmazsa evlerin avlusunda herkesin bir miktar sebze yetiştirmesi kabil midir? Bunu incele ve çocuklara anlat.*
6. *Bu bilgileri kısaca defterlerine yazdır.*
7. *Ziraat işleri saatinde okulun sebze bahçesinde, sırası geldikçe köyde yetişen ve yetişmesi kabil olan sebzeleri ektir ve diktir.*
8. *Kitabın sonundaki karpuz resmini göster ve incelettir.*
9. *(Okuma dersinde 'Çifteler Harasının Efesi' başlıklı yazıyı bitirdikten sonra kitabın 132'inci sayfasındaki 'Bostan Ürünleri' yazısını okut.)*

Bu örnek incelendiğinde, soru cevap tekniğinin kullanılması, öğrencilerin sürecin her kısmında aktif rol alması ve anlatma, yaparak yaşayarak öğretme, görselle destekleme gibi birden çok yöntemin yer alması yapılandırmacı yaklaşımın öngördüğü etkinliklerdir. Bu etkinliklerde öğrencinin kendi bilgisini

yapılandırması ve hayata geçirmesi de amaçlanmıştır. Tasarlanan etkinliği gerçek hayatla bağlantılı olması, köy çocuklarının da ihtiyaçları gözetilerek hazırlanması ve köyde eğitim alan bireylerin köy hayatına adapte olabilecek şekilde yetiştirilmesi, yapılandırmacılığın da öngördüğü çağdaş eğitim anlayışını desteklemektedir. Anlatım kısmının dışındaki etkinliklerde, eğitmen rehber konumundadır. Etkinlik örneğinde öğrencilerin dünyayı ve yaşadıkları çevreyi anlamlandırmaları istenmiştir. Yapılandırmacı anlayış, eğitim öğretim sürecinde öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımdır (Arslan, 2007:46). “Köy Ürünleri” dersine ait hazırlanan bu etkinlik tasarımında öğrencinin mümkün olduğunca merkeze alınmak istendiği ve öğrenmenin gerçek yaşamla ilişkilendirildiği sonucu çıkarılabilir.

▪ Okuma Yazma Dersi

Kılavuz kitapta okuma yazma dersine yönelik bir örnek ise şöyledir (Kavraal, 1939:105)(ek-3):

Dağı Devirir Düz Yol Ederiz

1. *Yolların çeşitleri ve faydaları hakkında çocuklarla konuş.*
2. *“Dağı Devirir Düz Yol Ederiz” başlıklı yazıyı bir çocuk okusun, anlatsın. Diğerleri de kitapları kapayarak dinlesinler, sonra onlara da anlattır.*
3. *Çocukların manasını bilmedikleri kelimeler varsa izah et ve yazdır.*
4. *Birlikte çalışmanın faydaları hakkında sözler söyle.*

Bu etkinlik örneği, yapılandırmacı eğitim anlayışının birçok ilkesine uygun niteliktedir. Yeşilyaprak’a (2020:381), göre yapılandırmacı yaklaşımın en önemli temel ilkelerinden ikisi şöyledir:

- Öğrenme etkin bir süreçtir ve anlam oluşturma etkinliği zihinseldir
- Öğrenme bağlamsaldır ve öğrenmek için bilgiye gereksinim vardır

Bu temel ilkeler ışığında etkinlik incelendiğinde, öğrencilerin okunan yazıyı kitaplarını kapatarak zihinde tahmin etmeleri, zihinsel süreçleri desteklemeyi amaçlamaktadır. Anlamı bilinmeyen kelimelerin öğretmen tarafından izah edilmesi de öğrenmek için bilgiye duyulan gereksinim ilkesini destekler niteliktedir. Yapılandırmacı anlayışa göre öğrendikçe ve dünyayı anlamlandırdıkça daha çok öğrenebiliriz. Etkinliğin sonunda “*Birlikte çalışmanın faydaları hakkında sözler söyle*” şeklindeki yönerge maddesi ile öğrencilerin iş birliği içinde olmaları ve grup çalışmalarına yönelmeleri tavsiye edilmektedir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde 1930 ve 1940’lı yıllarda öğretmenlerin kullandığı “Köy Eğitimcileri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu” kitabının analizine ilişkin bulgulardan hareketle ulaşılan bazı sonuçlar ve genel değerlendirmeler maddeler halinde şöyledir:

1. Bir dönem köy eğitimcileri için hazırlanmış kılavuz kitaplar, öğretmenlik meslek bilgisi ve becerisi yönünden çok da yeterli olmadığı düşünülen eğitimciler için direktif ve yönerge şeklinde bir içeriğe sahiptir. Bu kılavuz kitapları hazırlayanların çağdaş eğitim bilgi ve becerisine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak onlar, hazırlamış oldukları bu kılavuz kitaplarda hiç ya da yeterli öğretmenlik bilgi ve becerisi olmayanlar için bir öğrenme sürecinde nasıl öğretmenlik yapılacağını adım adım, somut yönergelerle anlatmak istemişlerdir. Bunda ne kadar başarılı oldukları ise öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği askeri koşullar ve eğitimcilerin bilgi, kavrayış ve uygulama becerileri ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Türkoğlu, (2000: 468), eğitimcilerin köyde yapacakları işlere göre donatıldıklarını belirterek onların bir “ampul” görevi yaptıklarına dikkat çekmiştir. Onların öğretme işinde başvurdukları ilk kaynaklardan biri, bu kılavuz kitaplar olmuştur.
2. Analiz edilen eğitimciler kılavuz kitabı, günümüzde geçerliliği devam etmekte olan yapılandırmacı yaklaşımın çağdaş eğitim anlayışını az çok yansıtmaktadır. Çünkü bu kitapları hazırlayanlar, zamanın çağdaş eğitim bilgi ve becerisine sahip olan eğitimcilerdir. Onların çağdaş eğitimin

değişmez ilkelerini referans alarak hazırladıkları bu kılavuz kitapta yapılandırmacılığa ilişkin yansımalar da azımsanmayacak kadar çoktur. Örneğin çağdaş ve yapılandırmacı yaklaşımın öngördüğü temel ilkelerden birisi Yeşilyaprak'a (2020:381) göre, bir öğrenme görevi oluşturulurken verilen görevin gerçek yaşamda karşılığı olmasına dikkat edilmelidir. Kılavuz kitapta yer alan etkinlik örneklerinin çoğunluğu, gerçek veya günlük yaşamla ilişkilendirilmiştir.

3. Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretmen, öğrencilerin sorumluluk almalarını desteklemeli ve öğrencilere rehber olmalıdır (Kaya, 2019: 448). Kılavuz kitapta yer verilen birçok etkinlikte öğretmenlerin öğrencilere sorumluluk vermesi ve gerekli bilgiyi aktardıktan sonra rehberlik etmesi gerektiği yönündedir. Kalıcı ve etkili öğrenmeler için okul içinde ve dışında yaparak yaşayarak öğrenme etkinliklerine yönelik talimatlara kılavuz kitapta sıklıkla rastlanmaktadır.
4. Çağdaş eğitimde planlanan hedefler seçilirken, bireyin içinde yaşadığı toplum, toplumun ihtiyaçları, bireyin ilgi ve gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır (Ertürk, 2017:34). Bu ilke aynı zamanda yapılandırmacılığın da öngördüğü bir durumdur. Kılavuz kitapta kazandırılmak istenen hedeflerin, o dönemin ihtiyaçları, toplumun beklentileri ve bireyin ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulduğu görülmektedir.
5. Bir öğretim tasarımında içerikler; hedeflere uygun olmalı, öğrencinin içinde bulunduğu doğal ve toplumsal koşullara göre düzenlenmeli ve kolaydan zora doğru sıralanmalıdır (Sönmez, 2020:137). Programın içerik ögesi açısından kılavuz kitabın, hedeflere uygun ve tutarlı olduğu, öğrencinin ihtiyaçlarını gözettiği, toplumsal yaşama uygunluğu ve içeriğin kolaydan zora, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene şeklinde tasarlandığı ve etkinliklerin bütünsel bir şekilde birbirini tamamlar nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.
6. Öğrenme öğretme süreçleri açısından kılavuz kitapta çeşitlendirilmiş ve zenginleştirilmiş, bireysel farklılıklara önem veren bir yöntem ve tekniklerden söz etmek pek mümkün değildir. Yönerge veya direktif şeklinde yapılması istenen etkinlikler sınırlı ve standart uygulamalara yöneliktir. Bunun da nedeni, öğretmenlik meslek bilgisi yönünden usta çırak ilişkisi içinde öğretmenlerin daha somut etkinliklerde bulunmasını sağlamak olabilir.
7. Öğretmenin, öğrencilerin değerlendirmesine yönelik etkinlikler de yine yönerge veya direktif şeklinde belirtilmiştir. Burada daha çok öğretmenlerin öğrenme eksiklerini nasıl tamamlaması gerektiğine ilişkin uyarılara yer verilmiştir. Sözlü veya yazılı sınavlarla ilgili ayrıntılı örnek, açıklama ve yönergeler yer verilmemiştir. Bunun nedeni, öğretmenlerin öğrenme ürününe değil, öğrenme öğretme sürecine odaklanmaları gerektiğinden olabilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde kılavuz kitapta yer verilen öğrenme öğretme süreçlerine ilişkin etkinlik akışlarında yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin bazı ilkelerin yansıtıldığı görülmektedir. 2004- 2005 öğretim yılı itibarıyla Türkiye'de uygulamaya konulan bu uygulamanın uzun yıllar öncesinde de izlerine rastlanmış olması ve dönemin koşulları göz önünde bulundurulduğunda, Eğitim Kılavuz Kitabının yapılandırmacı anlayış ve çağdaş eğitim düşüncesini yansıtması oldukça anlamlıdır. Çünkü çağdaş eğitim ilkeleri teorik vurgular değişse de her zaman geçerliliğini korumaktadır. Köy enstitüleri içinde bir uygulama olarak yer alan öğretmenlik uygulaması çerçevesinde hazırlanmış öğretmen kılavuz kitaplarında o dönemin çağdaş eğitim düşüncesini yansıtan içerik veya etkinliklerin yer alması çok da şaşırtıcı değildir. Çünkü köy enstitülerinde yapılandırmacılığın da öngördüğü öğrenci merkezli eğitim, yaparak yaşayarak öğretim, etkinlik temelli öğrenme ilkelerinin referans alındığı görülmektedir (Uygun, 2007: 92-112). Tonguç (1998: 548) ve Türkoğlu'nun (2000: 469-371) aktardığı "eğitmeniniz size neler öğretti, nasıl öğretti?" sorusu kapsamında yapılan bir araştırmaya göre üç yıllık öğretmenli köy ilkokullarından mezun olanların büyük bir çoğunluğunun okulda okuma yazma, dört işlem ve köy hayatını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan mezunlar, öğretmenlerinin temel dersleri öğretmesinin yanı sıra öğrencileri ormana götürüp fidan ekimi ve ağaç bakımı gibi dersleri yaparak yaşayarak öğrettiğini bildirmişlerdir. Yurt ve Yaşam Bilgisi dersinde çocuk bakımından, askerlik bilgisine kadar hayatın büyük bir kısmını okulda yaşantı içinde öğrendiklerini savunmuşlardır. Eğitimcinin verimini yansıtan bu örneklerde görüldüğü üzere, onların başarısında kılavuz kitapların etkisi yadsınmaz. Eğitimcilerden mezun olan kişilerin eğitimcileri için

“geometride tarlaları ipe ölçmeyi, bir dönüme ne kadar tahıl ekildiğini öğretti; yurttaşlık bilgisinde muhtar seçimi, köy yönetimi, mebus seçimi, devletin ve vatandaşın görevini anlattı...” şeklindeki anlatıları kılavuz kitapta yapılması istenen etkinlik örnekleriyle tutarlıdır. Bu örneklerin birçoğu ise, yapılandırmacı yaklaşımla uyumludur. Sonuç olarak, 1936’da uygulamaya konulan öğretmenlik uygulaması için hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında, yapılandırmacı yaklaşıma yönelik etkinlik talimatları, öğrenme öğretme süreçlerinin evrensel boyutlarını çağrıştırır niteliktedir. Bu yönüyle kılavuz kitaplarda oldukça anlaşılır ve basit talimatlar şeklinde verilen etkinlik örnekleri geliştirilerek yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme öğretme süreçleri daha da zenginleştirilebilir. Onun için bu araştırmanın alana en önemli katkısı, hayatın içinden örneklerle evrensel öğrenme ilke ve yöntemlerinin nasıl bağdaştırılacağı noktasında bir kazanım sağlamış olmasıdır. Türk eğitim tarihinde buna benzer deneme ve nadir uygulamalar olarak görülen başka ders, kılavuz, program vb. kitaplar araştırılarak alana katkı sağlanabilir. Çünkü öğrenme öğretme süreçleri, aynı zamanda bir deneyim ve birikimdir. Geçmişin deneyim ve birikiminden yararlanarak yapılanı anlamak ve geleceğe bakmak için benzer araştırmalara gereksinim kaçınılmazdır.

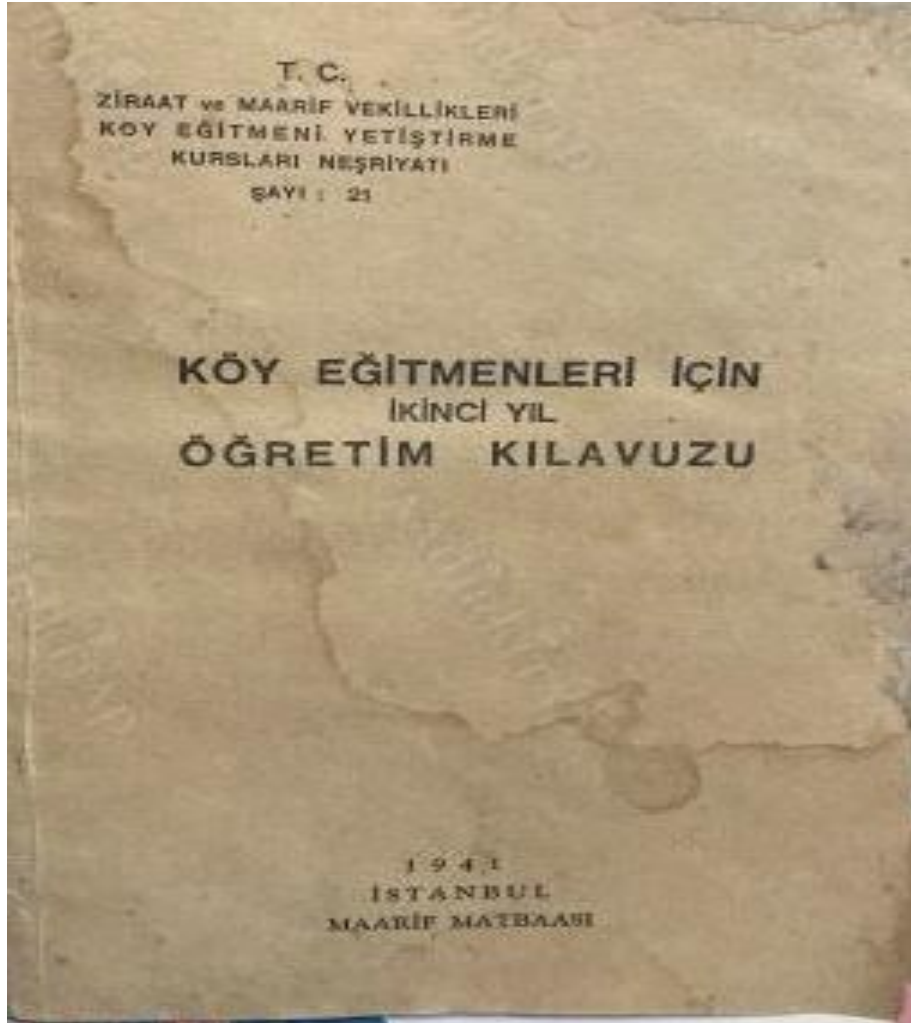
KAYNAKLAR

- Akpınar, B. (2017). *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme*. Ankara: Data Yayınları.
- Akyüz, Y. (2008). *Türk eğitim tarihi*. (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*. 40(1), 41-61.
- Aydoğan, M. (2000). *Köy enstitüleri ile ilgili yasalar (Cilt I)*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Ve Yayınları.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5(2), 368-388
- Çelebi, M. (ed.) (2021). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çınar, O. & Teyfur, E. & Teyfur, M. (2006). İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin yapılandırmacı Eğitim yaklaşımı ve programı hakkındaki görüşleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(11), 47-64.
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde yeni yönelimler*. (8. Baskı) Ankara: Pegem Akademi
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. (29. Baskı) Ankara: Pegem Akademi
- Demirel, Ö. & Kıroğlu, K. (2021). *Ders kitabı incelenmesi*. (5. Baskı) Ankara: Pegem Akademi
- Ersoy, A. & Saban, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ertürk, S. (2017). *Eğitimde program geliştirme*. (2. Baskı) Ankara: Edge Akademi
- Güven, İ. (2018). *Türk eğitim tarihi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kafadar, O. (1997). *Türk eğitim düşüncesinde batılulaşma*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Karataş, Z. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*. 1(1), 62-80.
- Kavraal, T. (1939). *Köy öğretmenleri için ikinci yıl öğretim kılavuzu*. İstanbul: Devlet Basımevi.
- Kaya, A. (2019). *Eğitim psikolojisi*. (12. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- KEY – Köy enstitüleri ile ilgili yasalar 1. (2000). Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analiz yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15(8), 170-189.
- Kırby, F. (2000). *Türkiye’de köy enstitüleri*. Ankara: Güldikeni Yayınları.
- MEB. Tebliğler Dergisi. (2006). <http://tebligeler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/70-2006>. Adresinden 26.07.2022 tarihinde alınmıştır.
- Özkan, U.B. (2021). *Eğitim bilimler araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Öztürk, C. (2007). *Atatürk devri öğretmen yetiştirme politikası*. (2.Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Sarı, M. & Uz, E. (2017). Cumhuriyet döneminde köy öğretmen kursları. *TUHED – Turkish History Education Journal*. 6 (1), 29-55.
- Sönmez, V. (2020). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*. 74(75), 49-52.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (12.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Tonguç, İ.H. (1998). *Eğitim yolu le canlandırılacak köy*. (3. Baskı) Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Türkoğlu, P. (1997 / 2000). *Tonguç ve enstitüleri*. İstanbul: Yapı Kredi Kültür ve Sanat Yayınları.
- Uyar, B. (2000). *Tonguç'un eğitimcileri*. Ankara: Öğretmen Dünyası.
- Uygun, S. (2002). Eğitimlikten öğretmenliğe. *Tarih ve Toplum Dergisi*. 38, 39-44.
- Uygun, S. (2007). *Tanıkların dilinden bir dönem Öğretmen Okulları (İlköğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri)* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Yeşilyaprak, B. (2020). *Eğitim psikolojisi: Gelişim-öğrenme-öğretim*. (23. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Wach, E. & Ward, R. (2013). Learning about quality ve document analysis. *IDS Practice Paper In Brief*, 13, 1-11.

EKLER

Ek-1 (Köy Eğitmenleri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu Kitabının Kapağı)

Ek-2 (Aritmetik Dersi Örneği)

BİRİNCİ DERS

(1 saat sürecek)

Bu derste çocuklara, satın aldıkları şeyleri kitabın (5) inci sayfasına nasıl yazacaklarını şöylece anlat:

1 — (Aldığım şeyin adı) yazısının altına, ne aldıysa onun adını yazacak.

2 — (Sayısı) yazısının altına, aldığı şeyin kaç tane olduğunu yazacak.

3 — (Fiatı) yazısının altına aldığı şeyin bir tanesinin kaç kuruş olduğunu yazacak.

4 — (Toplamı) yazısının altına, aldığı şeyin hepsi kaç kuruş ediyorsa onu yazacak. Aldığı şey bir tane ise, fiatın altına ne yazdıysa toplamın altına da onu yazacak.

5 — (Aldığım gün ve ay) yazısının altına, hangi ayın hangi gününde aldığını yazacak.

6 — Çocuklar her aldıkları şeyi ayrı yazacaklar, biribirinin içine karıştırmıyacaklar. Sonra hesaplamada zorluk çekerler.

7 — Kitaplarındaki yer az gelirse, sen defterlerine kitaptaki gibi bir cetvel yaptırabilirsin.

ARİTMETİK

7

Cetvelin nasıl doldurulacağını anlatırken şu örneği çocuklara göster:

Aldığım şeylerin adı	Sayısı	Fiatı Kuruş	Toplamı Kuruş	Aldığım gün ve ay
Kuruşunkalemi	2	2	4	3 İlkteşrin - Salı
20 yapraklı defter	3	3	9	15 Sonteşrin - Cuma
Silgi	1	5	5	16 Sonteşrin - Cumartesi
Çakı	1	7	7	24 İlkânun - Çarşamba
Kâğıt	6	1	6	7 Şubat - Perşembe

Ek-3 (Okuma Yazma Dersi Örneği)**YİRMİ BEŞİNCİ DERS****DAĞI DEVİRİR, DÜZ YOL EDERİZ**

(4 saat sürecek)

Birinci saat: Okuma.

1 — Yolların çeşitleri ve faydaları hakkında çocuklarla konuş.

2 — «Dağı devirir, düz yol ederiz» başlıklı yazıyı bir çocuk okusun, anlatsın. Diğerleri kitaplarını kapıyarak dinlesinler, sonra onlara da anlattır.

3 — Çocukların manasını bilmedikleri kelimeler varsa izah et ve yazdır.

4 — Birlik çalışmanın faydaları hakkında sözler söyle.

EXTENDED ABSTRACT

Evaluation of the Instructor's Guidebook for Village Primary Schools with a Three-Year Instructor in terms of Constructivist Approach

In the study, it was aimed to evaluate an instructor's guide book prepared for three-year village primary schools with trainers in Turkish education history in terms of constructivist approach. The practice of teaching in Turkey started with trials in 1936, became official in 1937 and continued until 1948. According to the Law on Village Educators, trainers will be assigned to three-year village primary schools that will be opened immediately in villages where there is no school. They will be chosen from village origin youth who have done their military service as a sergeant corporal and have somehow learned to read and write in the army corps. After being discharged from the military, these young people will be sent to their own villages as trainers by undergoing accelerated practical training in trainer courses. The main purpose of the trainers was stated as "to increase the production of the villagers, to raise awareness about health and to raise the villagers to a high standard of living in every aspect". The schools in which they worked were called "village schools with trainers". As a result of the teacher training practice, the first three-year village primary school with trainers was opened in 1936 with the appointment of 79 trainers. In addition to the practical and accelerated training given to the trainers in the trainer courses, trainer guidebooks are also prepared for each year in order to assist them in their duties. Guidebooks prepared for trainers are books that overlap with the training methods applied in the courses. The books contain instructions for educators and educational processes based on pedagogical principles. These guidebooks include how the lessons will be taught, and they are arranged in the form of instructions, taking into account the four elements of the program, namely, the objectives, content, method and evaluation steps.

It is desired to evaluate the guidebooks prepared for Village Educators in terms of constructivist approach. Within the framework of this general purpose, sub-objectives were created.

1. What are the formal features of the trainer's guidebook?
 2. According to the principles of constructivist approach;
 - a) Purpose
 - b) Content
 - c) Method
 - d) Evaluation
- What kind of descriptions can be made about the book in terms of program elements?

3. Are there any examples that can be associated with the constructivist approach in the book? If so, how can a link be established between these examples and the constructivist approach?

Within the scope of the purposes created, document analysis was used in the method of the research. Content analysis method was applied in the examination of the documents. In the study, the "Second Year Teaching Guide for Village Educators", which constitutes the source book, was analyzed and interpreted under the concepts of goal, content, learning-teaching situations and evaluation within the framework of the constructivist approach. In addition, in the selection of examples, striking examples related to different courses were selected and evaluations were made.

As a result, some conclusions and general evaluations reached from the findings of the analysis of the "Second Year Teaching Guide for Village Educators" book used by trainers in the 1930s and 1940s within the framework of the constructivist approach; Guidebooks prepared for village educators for a period of time have content in the form of directives and directives for educators who are not thought to be sufficient in terms of teaching profession knowledge and skills. It is understood that those who prepared these guidebooks have modern education knowledge and skills. However, in these guidebooks they have prepared, they wanted to explain step by step, with concrete instructions, how to teach in a learning process for those who have no or sufficient teaching knowledge and skills. It is thought that how successful they are in this is closely related to the military conditions required by the teaching profession and the knowledge, comprehension and application skills of the instructors. The analyzed trainer's guidebook more or less reflects the contemporary educational approach of the constructivist approach, which is still valid today. Because those

who prepared these books are educators who have the modern education knowledge and skills of the time. The reflections on constructivism in this guidebook, which they have prepared with reference to the unchanging principles of contemporary education, are too numerous to be underestimated. For example, according to Yeşilyaprak (2020:381), one of the basic principles envisaged by the contemporary and constructivist approach, when creating a learning task, care should be taken to ensure that the given task corresponds to real life. The majority of the activity examples in the guidebook are associated with real or daily life. According to the constructivist approach, the teacher should support students to take responsibility and guide them (Kaya, 2019: 448). In many of the activities included in the guidebook, it is stated that the trainers should give responsibility to the students and guide them after transferring the necessary information. For permanent and effective learning, instructions for learning by doing activities inside and outside the school are frequently found in the guidebook.

While choosing the goals planned in contemporary education, the society in which the individual lives, the needs of the society, the interests and needs of the individual should be taken into consideration (Ertürk, 2017:34). This principle is also a situation predicted by constructivism. The objectives to be gained in the guide book were created in line with the needs of that period, the expectations of the society and the needs of the individual. Contents in an instructional design; It should be suitable for the goals, should be arranged according to the natural and social conditions of the student, and should be ordered from easy to difficult (Sönmez, 2020:137). In terms of the content element of the program, it is understood that the guide book is appropriate and consistent with the objectives, takes care of the needs of the student, is suitable for social life, the content is designed from easy to difficult, simple to complex, known to unknown, and the activities complement each other holistically.

When evaluated in general, it is seen that some principles related to the constructivist approach are reflected in the activity flows related to the learning and teaching processes in the guidebook. Considering the conditions of the period and the traces of this practice, which was put into practice in Turkey as of the 2004-2005 academic year, it is quite meaningful that the Instructor's Guide Book reflects the constructivist understanding and contemporary education thought. Because the principles of modern education always maintain their validity, even if the theoretical emphases change. It is not surprising that content or activities reflecting the contemporary education thought of that period were included in the trainer's guidebooks, which were prepared within the framework of the teaching practice, which is a different practice among village institutes. Because, it is seen that the principles of student-centered education, teaching by doing and activity-based learning, which are also foreseen by constructivism, are taken as reference in village institutes (Uygun, 2007). As a result, the activity instructions for the constructivist approach in the trainer's guidebooks prepared for the teaching practice put into practice in 1936 evoke the universal dimensions of the learning and teaching processes.

Keywords: Village primary schools, Instructor's guide book, Constructivist approach